

# ...โรคเบาหวานในเด็ก...

ผศ. พญ. ทิพย์กาญจน์ มะโนประเสริฐกุล



## โรคเบาหวาน คืออะไร

โรคเบาหวาน คือ ภาวะที่ร่างกายมีน้ำตาลในกระแสเลือดมากผิดปกติ เกิดจากร่างกายไม่สามารถนำน้ำตาลเข้าสู่เซลล์ต่างๆไปใช้งานได้เนื่องจากอินซูลินในร่างกายมีไม่เพียงพอ โรคเบาหวานที่พบบ่อยมี 2 ชนิด คือ

- ▶ โรคเบาหวานชนิดที่ 1 เกิดจากตับอ่อนไม่สามารถสร้างอินซูลินได้เลย สาเหตุเกิดจากมีภูมิคุ้มกันไป ทำลายตับอ่อน
- ▶ โรคเบาหวานชนิดที่ 2 เกิดจากร่างกายมีภาวะดื้อต่ออินซูลิน ทำให้ต้องการอินซูลินในปริมาณมากกว่าปกติตับอ่อนจึงสร้างอินซูลินไม่พอ มักพบในเด็กอ้วน

## เด็กเป็นเบาหวานได้ด้วยหรือ??

คนส่วนใหญ่มักคิดว่าเบาหวานเป็นโรคในผู้ใหญ่ แต่ในความเป็นจริงโรคเบาหวานพบได้ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น โดยในเด็กเล็กมักเป็นเบาหวานชนิดที่ 1 ส่วนในเด็กโตที่อ้วนและมีญาติสายตรงมีประวัติเป็นเบาหวานมักเป็นเบาหวานชนิดที่ 2

## อาการของโรคเบาหวานชนิดที่ 1

- ▶ ดื่มน้ำมาก ปัสสาวะบ่อย
- ▶ ต้องตื่นมาปัสสาวะกลางคืน หรือปัสสาวะรดที่นอน
- ▶ กินเก่ง แต่น้ำหนักลด
- ▶ อ่อนเพลีย
- ▶ มองเห็นไม่ชัด
- ▶ ถ้ามีอาการรุนแรงจนเลือดเป็นกรดจะมีอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน หายใจหอบลึก ซึม หหมดสติได้



## ผลเสียจากการเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 1

- ▶ หากเป็นเบาหวานที่ไม่ได้รับการวินิจฉัย หรือควบคุมระดับน้ำตาลได้ไม่ดี จะส่งผลเสียต่อร่างกายได้ดังต่อไปนี้
- ▶ ภาวะเลือดเป็นกรด (ดี เค เอ) จากอินซูลินในร่างกายไม่เพียงพอ น้ำตาลจะสูงมาก ร่างกายขาดน้ำรุนแรง เกิดคีโตนในร่างกายนผิดปกติ หากรักษาไม่ทันมีโอกาสเสียชีวิตได้
- ▶ เกิดเบาหวานขึ้นตา ต้อกระจก ถ้าเป็นรุนแรงทำให้ตาบอดได้
- ▶ พบโปรตีนรั่วในปัสสาวะ อาจรุนแรงจนถึงไตวายได้
- ▶ โรคหลอดเลือดที่หัวใจอุดตันทำให้หัวใจวาย, หลอดเลือดที่สมองอุดตันทำให้เป็นอัมพาตได้
- ▶ มีอาการชาปลายมือปลายเท้าจากปลายประสาทผิดปกติ
- ▶ เป็นแผลเรื้อรังที่รักษาหายยาก



## วิธีการรักษาโรคเบาหวานชนิดที่ 1

- ▶ เนื่องจากเบาหวานชนิดที่ 1 เกิดจากตับอ่อนสร้างอินซูลินเองไม่ได้ การรักษาจำเป็นต้องได้รับอินซูลินทดแทนตลอดชีวิต โดยการฉีดเข้าชั้นใต้ผิวหนังวันละ 3-4 ครั้งขึ้นกับวิธีการรักษาผู้ป่วยแต่ละราย หรือให้ผ่านเครื่องอินซูลินปั๊มที่ติดตัวตลอด 24 ชั่วโมง
- ▶ ต้องมีการเจาะน้ำตาลปลายนิ้วที่บ้านเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลให้เหมาะสม
- ▶ เด็กและผู้ปกครองต้องมีความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารในกลุ่มแป้งและน้ำตาล, การดูแลตัวเองเบื้องต้นเมื่อน้ำตาลต่ำ/สูง, หรือเจ็บป่วย การปรับขนาดอินซูลินฉีดเมื่อไปออกกำลังกาย



## ความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับโรคเบาหวานในเด็ก

- ▶ เด็กเป็นเบาหวานจากการกินของหวานมากเกินไป เป็นความเข้าใจที่ผิด เบาหวานเกิดได้จากหลายปัจจัยที่ทำให้ตับอ่อนถูกทำลาย ยังไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจน ไม่เกี่ยวกับการกินของหวาน
- ▶ เด็กเป็นเบาหวานสามารถหายได้จากการกินยา หรือสมุนไพรบางชนิดไม่ต้องฉีดอินซูลิน เป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง ปัจจุบันการรักษาที่ถูกต้องในเบาหวานชนิดที่ 1 จำเป็นต้องฉีดอินซูลินเข้าใต้ผิวหนังตลอดชีวิต
- ▶ เด็กเป็นเบาหวานไม่ควรไปโรงเรียน ออกกำลังกายหรือเล่นพละ ในความเป็นจริงเด็กที่เป็นโรคเบาหวานสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติเหมือนเด็กทั่วไปแต่ต้องมีความรู้เบื้องต้นในการดูแลตัวเองเรื่องการเจาะระดับน้ำตาล การปรับขนาดอินซูลินที่ฉีดตามการรับประทานอาหารหรือกิจกรรมที่จะทำ